

АЛЬМА МАТЕР

число 16-17 (143-144)

жовтень '93

видання Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника «Альма Матер»

З жовтня — День вчителя

Iвано-Франківськими освітнями розроблені і прийняті профрама з біології, географії, трудового навчання, фізичної культури, котра у краї прошла апробацію і схвалена як загальнодержавна для всієї України.

Усіх школах Прикарпаття окрім курсом в і в ч а т и м е т ь с я «Народознавство». Щотижня на цей предмет виділяється чотири години.

Шорку розиваються нові типи навчальних закладів Прикарпаття. Тут, зокрема, уже функціонує 6 гімназій, 4 ліцеї, 5 вищих профтехучилищ (одне з них — училище-ліцей). Ще понад 14 тисяч учнів поглиблено вивчають окрім предметі, де є можливість більш повніше розкрити свої нахили і здібності.

На допомогу педагогічним працівникам Івано-Франківської області видано понад 30 різних розробок, рекомендацій, навчальних посібників... Майже повністю біфішено питання по забезпеченням учнів підручниками «Історія України». Два рази в місяць виходить 11-тисячним тиражем педагогічна газета «Поліття». На базі названого видання вийшов посібник «Історія України» для випускників середніх шкіл.

Високе соціальне призначення педагога

«Душою всякої школи є вчитель. Який учитель, така і школа, такі й учні, таке молоде покоління, такий колись буде народ. Щасливий народ, який має справжніх учителів! Він не загине, а розвинеться у велике дерево, яке принесе багаті плоди і собі і сусіднім народам».

Ці слова засвідчують високе соціальне призначення вчителя. Від тебе, вчителю, залежить духовне здоров'я людства. А це — безцінне багатство! Ти — духовний продовжуєць святі справи Матері і Батька. Ти допомагаєш втілити в життя мрію про формування поинточного громадянинів нашої України, духовного багатства дочки чи сина.

Пам'ять

Відзначення скорботної річниці страшної трагедії в історії українського народу відбулося в Івано-Франківській області. Науковці Прикарпатського університету й Івано-Франківського краєзнавчого музею провели науково-теоретичну конференцію «Голодомор на Україні в 1932 — 1933 роках». У обласному центрі, школах районів театр фольклору, народних свят і видовищ показав виставку «Голодомор. Вшанування жертв геноциду» відбулося в центрі естетичного виховання, у школах і навчальних закладах краю. А в церквах усіх конфесій відправлено панахиди по безневинно убієнних голодом.

Вічна їм пам'ять.

Наші інтерв'ю

Через кілька років кожний з нинішніх студентів закінчить наш університет. Зрозуміло, що вершини великої майстерності ще далеко попереду. Та вже з перших кроків не маємо права посіяти в серцях вихованців та їхніх батьків зерна розчарування.

Як засвідчують досвідчені педагоги, молодий учитель на початковому етапі педагогічної діяльності зустрічається з значими труднощами, що інколи приводять навіть до сумнівів у правильності вибору професії. І це зумує, що він не володіє арсеналом методів і засобів, випробованих старшими колегами.

До розмови ми запросили методиста Івано-

Франківського міського методичного кабінету п. Зою Кудимець, яка вважає, що найстотнішими причинами такої затримки є: по-перше, те що у вузівській підготовці вчителя майже зовсім відсутній такий важливий аспект, як розвиток творчої активності; по-друге, різка зміна роду діяльності колишнього студента при переході на самостійну роботу вчителя і недостатньо глибока його методична і практична підготовка.

Щороку в педагогічні колективи школ нашого обласного центру вливається кілька

(Закінчення на 2 стор.)

Посвята в студенти

Поповнилась університетська сім'я

Біля обласного музично-драматичного театру імені І.Франка юрмилася молодь: студенти-першокурсники. Де збираються молоді люди — завжди весело. Вибрали своїх майбутніх героїв, я вже по дорозі попросив дівчат назвати себе і поділитися своїми роздумами про сьогоднішній день — День посвяти в студенти та про свій шлях до цього дня.

Наталія Дмитришина та Ірина Обач, студентки педагогічного факультету, охоче відгукнулися на моє прохання.

Наталія:

— Наступила вроčиста мить у моєму житті. До цього часу я якось ще не збегнула, що ступила на новий поріг моєго існування, адже раніше за нас усе вирішували батьки, віддаючи нас в школу, дитсадки. Та тепер раптом зрозуміла, що безтурботне дитинство промануло, як одна мить. На душі якось неспокійно, тривожно, — яким буде те довгоочікуване, таке бажане студентське життя? Чи зумію я втілити свої мрії в дійсність? Подумалось, що я вже ніколи не повернусь у дитинство. Однак таке право мені дає обрана мною спеціальність — психологія. Чому саме її обрала? Мабуть тому, що відчула, як сучасні молоді сьогодні не вистачає доброї поради.

Ірина:

— Сьогодні сумний і щасливий для мене день, тому що я вже не учениця школи, збулася заповітна мрія, я — студентка 1-го курсу вищого навчального закладу. Зараз уже не можна буде «розслабитися»: втекти з фізкультури, або не з'явитися на контрольну роботу з геометрії, а піти на озеро. Віднині починається для нас серйозне життя: складне, багаторічне, водночас, цікаве. Друзі кажуть, що я можу допомогти порадами у скрутні хвилині, морально підтримати. Мені здається, що головні риси учителя — це доброта, терпеливість, уміння слухати. Хоч накrapає дощ, але це не на біду, хай собі падає і приносить щедрий урожай на знання.

До початку свята залишаються лічені хвилини. В залі лунають гуцульські мелодії. Почесне місце на сцені займають почесні гості, представники влади. До присутніх звертається ректор університету, професор Віталій Кононенко:

— Країці є кращих в нелегкій боротьбі вибороли право навчатися і стали студентами нашого університету. Зараз у нас все позаду: твори, тести, відповіді, переживання. Нова ера відкрилася для вас. Ми чекаємо від вас віданості і справі відродження України, в ім'я чого віддали свої голови країці сини нашого народу.

З вітальним словом з нагоди початку навчального року та вступом на шлях

самостійності до студентів звернулися представник Президента в області Василь Павлик, голова міської Ради народних депутатів Ярослав Тайліх, представники духовенства, студентка 1-го курсу філологічного факультету Оксана Якимів.

Живемо в нелегкий час, казали промовці, але як майбутня інтелігенція ви повинні виявити свою громадянську позицію, захистити честь і гідність свого народу активною працею і знаннями.

В процесі церемонії ректор підписав наказ №1 про зарахування першокурсників у студентську сім'ю.

Не обійшлося на святі без радісних і несподіваних хвилин. Так, за дорученням Президента України свідоцтво про почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» професору Дмитру Фрейку вручив представник Президента в області Василь Павлик, а ректор університету — телеграму вітання від голови обласної Ради народних депутатів.

Відтак відбулося театралізоване свято: академік Мирослав Стельмахович, вітаючи присутніх, вручив студентам першого курсу символічний Ключ до знань, а добрий Архіваріус — перепустку до знань — Студентський Квіток.

Учасники художньої самодіяльності й професійні актори дали великий концерт.

Завершилося свято урочистим гімном України.

Любомир Клейн.

Нам кор.

Наші інтерв'ю

Високе соціальне призначення педагога

(Закінчення. Початок на стор. 1)

молодих спеціалістів. Успішне вирішення вищезгаданих причин залежить від ефективності функціонування всієї міської системи організаційно-методичної діяльності з молодими вчителями.

— До чого зводиться практична робота з новим поповненням педагогів з метою прискорення їх професійної адаптації, росту педагогічної майстерності?

— У нас склалася відповідна система, яка включає такі форми діяльності:

— попереднє знайомство до початку навчального року з молодими вчителями;

— традиція прийому в педагогічних колективах;

— надання методичної допомоги молодому спеціалісту;

— створення сприятливих умов праці, відпочинку.

— А які форми роботи застосовує міський методичний кабінет?

— Ми починаємо з адресатної допомоги на діагностичній основі, тобто із всеобщого вивчення сильних і слабих сторін у діяльності вчителя. Це дає нам можливість сформувати групу вчителів із кожній з них надати ту допомогу, яка її потрібна. Дієвими формами навчання є школи молодого вчителя, школи передового педагогічного досвіду, семінари-практикуми,

консультації тощо.

Турботою керівників шкіл міста є розвиток творчості, ініціативи, самостійності молодого вчителя. Важко переоцінити його роль в справі національного відродження, формування національної самосвідомості народу.

Напередодні професійного свята хочеться побажати кожному майбутньому та молодому вчителеві, вихователю міцного здоров'я, творчого натхнення, духовного азету, повного задоволення від праці в ім'я України, без чого не можна бути особисто щасливим.

Наадія Сбринарюк.

Нам кор.

АЛЬМА МАТЕР

Газета Прикарпатського
університету
Головний редактор
Євген Гордій
16-17 (143 - 144), жовтень'93 р.

Наша адреса:
Заходьте — м.Івано-Франківськ, вул.Шевченка,
57, 2-й поверх, каб. 209, 209a.
Пишіть — м.Івано-Франківськ, головпоштamt,
а/с N 27.
Телефон — 96-4-13, 96-4-41.

Громадсько-редаційна рада:
В.Кононенко, ректор університету, член-кореспондент АПН України, заслужений діяч науки України, професор. **Л.Турелік**, студентка філологічного факультету.
О.Остапович, студент філологічного факультету іноземних мов, голова студентського наукового товариства. **С.Хороб**, доцент кафедри української літератури. **В.Хриць**, декан філологічного факультету I підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, голова обласного відділення Педагогічного товариства, професор.

Виходить двічі на місяць форматом Ф4-8.
РЕєстраційне свідоцтво 1Ф N 110.
Рукописи, малюнки і фотографії не
рекомендується і не повертаються.

Тираж 1000 примірників.
Підписано до друку 29.09.1993 р.

Засновник — Прикарпатський університет
Комітета верстика підприємства «АКОРД»,
м.Івано-Франківськ, вул.Коновалець, 2
тел/факс 2-49-45.

Газету віддруковано офсетним способом друку
в Галицькому районі друкарні «Олівіддаув»,
м.Галич, майдан Рівда, 31.
тел. 8-246, 2-15-38, 2-18-90.
Директор друкарні Д.Кульчицький.

Здавалось, що святу завади доц. А він таки цього ранку не відчаяв — хвілювалося керівництво школи-ліцею. Сценарій прийшлося переробляти, як кажуть, народу, і діти разом з батьками та вчителями вібралися в актовому залі університету.

...Зал шумів різноманітними дитячими голосами. Щасливі «першачки» тримали в руках букети квітів для своїх перших учителів.

Я прошу дівчинку і хлопчика, які сидять поруч навчати себе.

— Леся Плетенчук, Володя Олесів — відповіли одночасно.

— Я люблю співати, а тому буду вчитися в музичному класі.

— А я люблю малювати і танцювати, — каже хлопчик.

Напроти мене сидить дівчинка, а

До світла, до знань

Перший урок — про відродження України

поруч бабуся щось розказув і посміхається.
Знайомлося.

— Я бабуся цієї дівчинки. Прізвище моє Євгенія Даниловна Ільків, а внучка — Юлія Олексин. Я закінчила Івано-

Франківський педагогічний інститут. І 39 років віддала свої знання нашим дітям. Батьки Юлі — інженери, але дівчинка має нахил до образотворчого мистецтва. Хочу побажати нашим учням всюого найкращого, що вони відали, що вчаться у величній Україні, щоб були горді, що носять звання «учень ліцею».

Потім були напутні слова отамана і чарівної Березині, освячення школярів святою водою. А мені якось суміжно трішки взадириско, що все це — дитинство, яке вже

не повернеться, але залишилось тільки в пам'яті, таке зрозуміле, близьке, до боли знайоме чекатиме їх, і вже ніколи — мене.

Любов Мирна.

Нові видання

Пізнаймо своє минуле

Не секрет, що і в умовах незалежності ми ще не повністю забезпечені художньою й науковою популярною літературою, необхідними підручниками, а тому книга завідувача кафедрою нової і новітньої історії, доцента, кандидата історичних наук Миколи Кутугтика «Галичина: етнічна історія» є хорошим доповненням до баగажу знань про старінки минулого нашого краю, та про його славних людей, борців за країну світле — всіх тих, хто стояв біля джерел національного відродження.

Автор висвітлює події, які відтворюють старінки суспільно-політичного життя Галичини від початку 19 століття до приходу Радянської влади.

Ця книга — хороший порадник вчителям, студентам, аспірантам, викладачам — усім, хто цікавиться минулом близької і рідної сторони.

Перші її прімірники видруковано у Чернівецькій обласній друкарні. Вітаємо автора з гідним внеском у скарбницю знань про історію Галичини, її звитяжну і драматичну боротьбу за визволення.

Богдан Гундах.

Співредактор філологічного факультету.

Проблеми господарські

Зима на порозі...

Від підготовки до зустрічі з нею залежить не тільки праця нашого колективу, а й навчання студентів, їх побут.

Ми попросили проректора з господарської роботи Богдана Ковбаса розказати про заходи, які вживаються працівниками служби в зв'язку з переходом до осінньо-зимового сезону.

— Враховуючи складне становище з забезпеченням енергетичними та тепловими ресурсами університету, а також виконуюча наказ міністра освіти України, ректорат та працівники адміністративно-господарської частини разом з деканами факультетів розробили заходи для збереження теплової та електричної енергії. Повністю завершена профілактика опалювальної системи водо-газопостачання.

Виготовлено документацію на реконструкцію опалення 8-поверхового корпусу університету, що дає можливість

значно поліпшити тепловий режим. Вишукуюмо матеріали для утеплення вікон і дверей. Хотілося б, щоб до цього в навчальних корпусах активно залучилися студенти, а у гуртожитках — мешканці, бо ці завдання можна вирішити тільки спільними зусиллями колективу. Надіюсь, що студенти з розумінням поставляться до вирішення цієї проблеми.

Однак, досвід минулих років показує, що не завжди ми робимо все можливе, щоб нам самим було краще працювати, вчитися, жити. Так, зимою часто відкриті кватири на 6-8 поверхах, де завжди тепло, коли в той же час на нижчих поверхах часто холодно. Отже, вина в цьому не тільки в прорахунку, який допущено при проектуванні та монтажі опалювальної системи, але й самих працівників та жильців гуртожитків.

Положення

про Перший відкритий фестиваль команд веселих і кмітливих Прикарпатського університету «ВУС-93»

1. Перший відкритий фестиваль команд веселих і кмітливих Прикарпатського університету «ВУС-93» проводиться з метою:

— становлення університетського клубу веселих і кмітливих, залучення студентів до творчої самодіяльності, кращої організації амістовного відпочинку юнаців та дівчат у вільний від навчання час.

— підготовки команди університету до участі у обласних, регіональних та Всеукраїнських фестивалях і чемпіонатах команд веселих і кмітливих.

2. Засновниками фестивалю є ректорат Прикарпатського університету, профком студентів та фонд студентів Прикарпаття. З метою кращої організації підготовки та проведення фестивалю Засновники формують Оргкомітет. Функції дирекції фестивалю виконує Правління Фонду студентів Прикарпаття.

3. Фестиваль проводиться з 11 по 14 жовтня 1993 року.

4. Учасниками фестивалю є команди студентів та викладачів університету, сформовані на факультетському або межфакультетському рівні, а також інші команди, запрошенні на фестиваль дирекцією і Оргкомітетом у якості гостей. Склад команди — до 15 осіб.

5. Конкурсна програма кожної зустрічі передбачає участь команди у таких конкурсах:

— Візантія-привітання — до 7 хвилин.

— Розмінка: по три запитання команді суперників, 30 секунд на підготовку відповідей.

— Музичний конкурс — до 10 хвилин.

— Колпурс бриз: задається командою за 24 години до зустрічі.

— Конкурс капітанів — 2-3 запитання завдання, на підготовку 30 секунд, мати свій варіант відповідей.

— Домашнє завдання — до 15 хвилин.

— Конкурс «Прес конференцій» — по 5 запитань від глядачів кожної команди.

Виступи проводяться українською мовою.

6. Жюри фестивалю формується дирекцією фестивалю та затверджується на розширеному засіданні Оргкомітету.

Оцінювання виступів дійсністюється за 10 бальною системою.

Оцінка виступу команди у кожному конкурсі складається з суми оцінок членів журі. При цьому не враховується одна максимальна і одна мінімальна оцінка у кожному конкурсі.

7. Переможець та призає фестивалю визначаються за рейтнінговою системою. Вони нагороджуються призами та нагородами Оргкомітету, а

також призами, що заснували спонсори фестивалю.

8. Фінансування фестивалю дійсністює за рахунок коштів його організаторів, надходжень від спонсорів, заходів фестивалю. Всі кошти, що направляються на проведення фестивалю зосереджуються на рахунку дирекції використовуються у відповідності до контракторів.

9. Спонсорами фестивалю можуть бути юридичні та фізичні особи, що підтримують ідею його проведення, вносять фінансовий внесок або виконують роботу та послуги, необхідні для проведення та підготовки турніру. Дирекція фестивалю забезпечує спонсорів та співорганізаторів рекламою під час заходів фестивалю.

10. Заявки на участь у фестивалі, пропозиції про спонсорство, побажання щодо проведення подаються дирекції:

284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57.

Прикарпатський університет.

Фонд студентів Прикарпаття, тел. 96-4-49

або:

284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка,

57. Прикарпатський університет

профком студентів, тел. 96-4-45.

Aктор філологічних наук, професор Матвійшин народився в шахтарському містечку Ліберкур департаменту Па де Кале, на півночі Франції в сім'ї заробітчан, що змушені були покинути рідну землю в пошуках кращої долі. Вже цей факт, очевидно, наводить нас на думку, що вільне володіння французькою мовою — це результат чисто біографічний, але прослідкуємо дальший життєвий шлях Володимира Григоровича й побачимо, що визнання прийшло до нього заради інтелекту, напруженій праці, впертому характеру дослідника, науковця, відкривача.

Прекрасна і чарівна Франція полонила юне серце свою таємничістю, загадковістю. Знання, здобуті в початковій школі, плюс дитяча романтика — все це будило юну уяву, викликаво дивні враження від старовинних вуличок і провулків, чепурних будівель і розкішних палаців.

А десь далеко, за морями існувала Україна — земля батьків і його. Про неї він зізнав лише з розповідей родини та сусідів. Поруч із Віктором Гюго та Емілем Золя його допитливу дитячу вдачу непокоїли поки що невивчені Котляревський і Шевченко, Стефаник і Франко, інші письменники.

Свідомі молоді роки пов'язані з воєнними діями, що відбувалися на території Франції в 1940 році. Володимир Григорович згадує часті бомбардування промислової півночі. На жаль, смерть не обминала невинних, бо приходила вона як від німецьких поневолювачів, так і від союзників, що наносили часті масові бомбардування. Місто Камбрے союзники зрівняли з землею.

Минуло п'ять важких років під чужинським чоботом з масовим вивезенням людей до концтаборів на примусові роботи, арештами мирних жителів у супроводі гестапівських вівчарок. Здавалося, цьому не буде кінця і порятунку. На щастя, ворог був розбитий. І в цьому заслуга союзницьких армій і французького руху Опору, так званих макі.

В 1946 році розпочалася велика депатріація людей різних національностей (польських, білорусів, росіян, українців). Після 20-літньої розлуки з батьківчиною наші країни мали можливість повернутися до оточного дому.

Інав 11 річний хлопчик з радістю і хвилюванням, нарешті він власними ногами ступить на рідну землю, відчує себе не другосортним громадянином. Оскільки батько працював гірником на вугільних шахтах Па-де-кале, то він переїхав на Донбас, маючи надію працювати за фахом.

Краснодон зустрів прибулих страшними картинами людського горя: щодня на тротуарах лежали трупи дорослих і дітей, які загинули від голодної смерті. Ранки у Краснодоні в його

свідомості запам'яталися скрипінням підводи, що зупинялася час від часу, щоб завантажити трупи і відвезти на кладовище. Це було жахливо, адже в уяві прибулих зафіксувалися фотографії французьких газет, на яких було зображені вивантаження радянської пішениці з кораблів у шовкових мішках. І тепер, як ніколи згадувалася подорож до Одеси і той «ситий корабель», на якому було вдосталь харчів, надто білого хліба, залишками якого годували дельфінів і риб, що пливли навздогін кораблю. І хоч цей голод не був запланований на державному рівні, як голодомор 1933 року, а був наслідком війни, розрухи, невроха, все ж таки обурює позиція тогочасних керівників, які, знаючи про реальні важке становище, з пропагандистських міркувань про

його деканат. Відтак він завідував кафедрою іноземних мов, а з минулого року — завідувач кафедрою світової літератури.

а опубліковані підручники та посібники для вузів та шкіл, у грудні 1991 року вченому присвоєно звання професора. Володимир Григорович захистив докторську дисертацію на тему «Українсько-французькі літературні зв'язки XIX — початку ХХ століття» (Переклади. Критичне сприйняття. Творче засвоєння), видав одноіменну монографію у Львівському видавництві «Вища школа» (1989 р.)

Є в доробку професора й інші підручники: у 1969 році видав свій перший навчальний посібник «Французька мова для студентів медиків», у 1978, 1983 рр. — російсько-мовний підручник французької мови для медузів, а в 1992 р. — його україномовний варіант. Пізніше (1985) у світ вийшла його книжка «Французька мова, як друга спеціальність» (для студентів факультетів іноземних мов), та «Веди урок іноземною мовою» (англійською, французькою, німецькою) в співавторстві з В.Фіщуком і Я.Гандзюком. (у Москві, в Києві, 1984, 1990). У Київському видавництві «Край» (1991 р.) видано «Українсько-англійський розмовник» (у співавторстві з І.Штерн).

Володимир Григорович — неодноразово виїжджав у службові відрядження. Після третього курсу (1957 р.) був запропонений на VI Всеесвітній фестиваль молоді і студентів (м.Москва), де працював перекладачем. Пізніше — перекладач Генерального комісара радянської секції на Всеесвітній виставці «Експо-67» у Монреалі (Канада), (до речі

тут він перекладав Президенту Франції генералу Шарлю Голлю), також викладав російську мову в Академії Філіпса (м.Екстер, штат Ньюемпшир, США), проходив стажування в Кембріджському університеті (двічі: в 1973, 1981 рр.), стажування з французької філології в університеті м. Гренобля.

Вчений опублікував понад 60 статей у вітчизняних журналах та наукових збірниках.

Свої знання професор залібки передає люблячим його студентам. Та найбільше радіє, коли мова заходить про сім'ю, зокрема, про доньку, адже пішла вона його стежками. Ірина теж закінчила Львівський університет за спеціальністю «Французька філологія», зараз навчається в аспірантурі Інституту літератури Академії наук України, вивчає проблеми українсько-французьких літературних взаємин.

Розмовляючи зі студентами Володимир Григорович з задрістю зауважує: «Мені б ваші роки!» Він посміхається, навчений досвідом, хоча справді молодий для своїх титулів і відоманн.

*Любомир Кім.
Наш хор.*

Твої наставники *Від Сени*

На знімку: Володимир Матвійшин (в центрі) перекладає колишньому президентській французькою Шарлю Шарлю де Голю (з архіву професора).

до Дністра

переваги соціалізму, заохочували людей до повернення, прирікаючи їх на алиднене існування.

Бажання батьків побачити своїх рідних змусило сім'ю залишити Краснодон і переїхати в село Вікно Гринайловського району Тернопільської області (місце народження матері).

До речі, в цьому селі перебував у маєтку відомого мецената, пана Федоровича, Івана Франко, де написав ряд історико-літературних праць, серед них — «Гринайловський ключ».

ісля закінчення факультету іноземних мов Львівського університету за спеціальністю «Французька філологія» працював вчителем французької і англійської мов.

Працюючи протягом десяти років асистентом кафедри іноземних мов Івано-Франківського медінституту, він захистив кандидатську дисертацію на тему: «Творчість Еміля Золя в перекладах і критиці на Україні (1875-1965)».

З 1971 року п.Матвійшин працював деканом філологічного факультету, після створення окремого факультету іноземних мов, очолював

пресі вже повідомляється про створення в Івано-Франківську міського управління внутрішніх справ.

На скільки імотований такий захід? На це та інші запитання нашого кореспондента відповідає начальник УВС підполковник міліції Михайло ШЕВАГА.

— Створення УВС передбачає глибинні зміни у структурах міської міліції. По суті, з'явився координаторний апарат для мобілізації зусиль усіх трьох відділів міліції — Центрального, Вовчинецького і Пасічнянського — у проведенні комплексних заходів щодо стабілізації кримінальної обстановки в місті, оперативного реагування на злочини і їх швидкого розкриття. Управління бере на себе також безпосереднє розслідування тижніх (убивство, згвалтування дітей тощо) злочинів, чим значно розвантажить співробітників названих відділів. УВС керуватиме міською державтоінспекцією і відповідатиме за охорону громадського правопорядку і стан злочинності в усьому місті. Тобто відтепер уже не існуватиме так званої територіальної відповідальності за кримінальну обстановку, коли кожен відділ обмежував свою діяльність рамками закріпленої за ним ділянки міста, хоча

такий поділ і був умовним. Тепер відділи не тільки підпорядковані управлінню в оперативному відношенні, а й з його складовими частинами.

Передбачено функціонування двох структурних блоків — кримінального

Наші інтерв'ю

Запобігти злочину...

У минулих випусках редакція газети започаткувала рубрику «На стражі правопорядку» й активно включилася у творчий конкурс на краще висвітлення в пресі правових, соціально-економічних, моральних проблем, поєднаних в забезпеченням правопорядку, боротьбою із злочинністю, безпекою руху тощо, що його проводять області організація Спілки журналістів України, прес-служби СБУ й управління внутрішніх справ Івано-Франківської області. Пропонуємо нову добірку матеріалів. Шановні читачі, чекаємо від вас нових повідомлень.

Рейд «Увага: діти!»

Додому — тротуаром

Навчальний рік труває. Вирують дитячим гамром шкільні двори, вулиці. Все добре, якщо дитина на тротуарі. А коли вона несподівано опиняється на проїжджій частині дороги, то...

Отут службовий обов'язок державтоінспектора — навести сумні статистичні дані. Торік в Івано-Франківську сталося 22 дорожніх подій, під час яких травмовано 19 дітей, а ще троє — загинуло. Та й цього року вже було багато нещастя через дитячі пустощі на дорозі. За дев'ять місяців зафіксовано чотири дорожньо-транспортні пригоди: травмовано чотирьох дітей, одна з них померла.

Аби запобігти лихові, івано-франківська державтоінспекція провела рейд «Увага: діти!», який завершився цими днями. Вже вдалося попередити чимало дорожньо-транспортних пригод. Та надітися тільки на інспекторів не можна. Тому ми звертаємося до батьків і вчителів: виберіть дітям найбезпечніший маршрут до школи і назад, навчіть їх правильно переходити вулиці.

Водночас просимо керівників автогосподарства зробити все від них залежне, щоб не допустити дитячого травматизму.

**Анатолій Скленовий.
Старший державтоінспектор
УВС м. Івано-Франківська,
капітан міліції.**

Mинуло 55 років з того трагічного дня, як від бомби, підкладеної агентом ДПУ, загинув у Роттердамі один з організаторів Організації Українських Националістів і її лідер Євген Коновалець.

українців найбільше боялася червона Москва.

«Ми гордимося, що живемо в університетському гуртожитку по вулиці національного героя нашої України, — каже студент першого курсу педагогічного

Українські патріоти

Живемо по вулиці Євгена Коновалця

Чому наші вороги руками своїх платних убивць знищили цю неординарну людину, як це раніше зробили із Симоном Петлюрою, а згодом — із Степаном Бандерою? Бо Євген Коновалець належав до справжніх українських патріотів, був умілим організатором і талановитим політиком, ревно обстоював ідею української державності і боровся за її реалізацію. Він займав помітне місце в національно-визвольному русі, разом зі своїми соратниками об'єднав українську еліту, кращих синів і доньок свого народу в місці підпільну організацію, яка невдовзі повела нерівну боротьбу за незалежність України, кинула сміливий виклик як московським, так і німецьким окупантам. Саме таких

факультету Віктор Теклян, — я та мої друзі Едуард Парfenюк і Олег Мельник цікавимося життям і боротьбою цієї людини, яка віддала своє життя за світле майбутнє України. Інакше і не можна. Нова ера нашої державності прагне повернутися обличчям до тих славних синів і дочок рідної землі, чиї імена замовчалися, а згадка про них викликала гнів державних урядників. Надімося, що недалекий той час, коли у нашому гуртожитку відкриється меморіальна кімната пам'яті Євгена Коновалця».

**Надія Скрипник.
Студентка 4-го курсу
філологічного факультету.**

Гуртожиток — наш спільний дім

За ширмою благополуччя

Паша розмова із головою студентського профкому була не дуже приемною, хоча відвертою. Зима на порозі, проблем невирішених — багато. Важка економічна скрута, в якій опинилася наша держава, не обминула і студентського середовища, а тут ще й злочинність, яка зростає в прямій пропорційній залежності від нашого з вами життя. «От і приходиться розриватися на частини, шукаючи виходу», — каже Петро Хмельовський. Поступово розмова набрала певного спрямування, бо до нас придиались заступник голови профкому Ярослав Костан, голова комісії захисту прав та інтересів студентів Ігор Дремлюк.

Можна багато розповідати про життя, побут та порушення правопорядку в наших гуртожитках. Та щоб змалювати більш чітку картину, зупинимось лише на розмові про гуртожиток N5, що по вул. Сухомлинського, який став одним із найбільш сприятливих для скосин правопорушень.

Недавно в гуртожиток безкарно посеред ночі проникли семеро п'яніх молодиків. Вони увірвались в одну із кімнат і намагались згвалтувати студентку N, при цьому залякали дівчину погрозами. На поверхічувся чуйка несамовитий крик, але де взяти в наш час серед молодих мешканців місцевого Сталоне, що ладен захищати дівочу честь і гідність? До чого ми дожилися, коли хлопець, чи юнка бояться у вечірній час вийти на кухню? Ще образливіше, що ця безправністьтвориться на наших з вами очах, в наших спільніх стінах. Але ми безсилі, бо що вдіяти, коли наше керівництво гуртожитками закриває очі на всі негаради.

Так, жи канікули не проведено належним чином підготовчі роботи до заселення жильців. На дев'яту поверсі у шести кімнатах після

дощу — калиожі води. В кімнаті N908 викрали унітаз, в інших трох кімнатах на вікнах відсутнє скло, а вхідних дверей десяти кімнат зняті замки. Чим пояснити таке безладдя, якщо кімнати приймалися укомплектованими? До речі, на восьмому, дев'ятому і частково сьому му поверхах немає води.

Для наведення інших фактів, що мають місце в загальному домі нашого життя і побуту, мабуть, не вистачить газетної сторінки.

Варто зауважити, що почек правопорушника пізнається одразу, але і пізнаються «ліпкі пальці» тих, хто за своїм прямим обов'язком повинен контролювати, а при відсутності доукомплектовувати жилі приміщення побутовою господарськими матеріалами і частинами, дбати про підтримання належного порядку. Заперечень тут не може бути, інакше, хто з посторонніх міг акуратно зняти біля п'ятдесяти дверних замків?

У занедбаному стані знаходяться сантехнічні вуали. Так, течуть або зовсім відсутні умивальники, в п'ятьох кімнатах немає унітазів, в кожній третій — відсутні змішувачі води і двері до шаф. Кімнати N 718 і 808 розбиті вщент, з них викрадено абсолютно все, залишилися тільки голі стіни. Хіба може бути по іншому, коли під час заселення гуртожитку його не відвідав жоден представник деканатів. Їх роль зводилася тільки до видачі ордерів на право проживання. Звичайно, ми не заперечуємо і свої вини в тому, що котяться, але чи можемо чимось зарадити, якщо на першому поверсі гуртожитку знаходиться опорний пункт міліції, але він працює лише до 20-ої години вечора. До речі, на всі скарги, направлені в міський відділ міліції, відповідей так і не поступило.

*Любомир Кейч.
Наш кор.*

Проблеми автослужби

Їдемо — не їдемо...

На господарському подвір'ї у кузові вантажного автомобіля тривалій час лежало сміття, так довго, що навесні із кузова до наших вікон потягнулося байдилля якоїсь незрозумілої рослини. Поруч стояли ще два автомобілі і сумно заглядали на такий же сумний на студентські голоси гуртожиток.

Минуло літо, вивезли сміття, не залишилось й сліду від байдилля, а ті ж автомобілі й мікроавтобус й досі сумно заглядають на вже переповнений студентами гуртожиток...

Наш кореспондент зустрівся із водієм господарської служби Богданом Петрівим і п'яно розповісти про турботи колективу, проблеми, які потрібно вирішувати.

— Я працюю водієм у вузі ось уже два роки. Професія — всім відомо — важка і клопотна. Особливо відчувається цей тягар у зимові місяці, коли руки замерзають, а двигун не заводиться. Наша робота тісно пов'язана із станом доріг, технічною оснащеністю, дисциплінованістю водіїв. Дороги, треба сказати правду, нині в край поганому стані. Живемо і працюємо в нелегкий час, тож, ніби в дзеркалі, видиваються економічні негаради і на наших господарських справах.

Посудить самі: я шофер, водіюча механік, слюсар, вулканізаторник. І не тільки мені, але й моїм товарищам приходиться усі роботи виконувати самим, без допомоги. До того ж ми — водії першої категорії. А зарплата наша аж ... 23 тисяч купону карбованців. Кажуть, що такої заробітної плати немає в

жодному колективі міста, навіть, у водіїв інших наших вузів. Вже не один раз зверталися до керівників з проханням переглянути посадові оклади. Тимчасом, люди звільняються, деякі поправляють кілька місців. Не кажу про безпин, якого не вистачає, а тому і часто простоюємо, а усіх транспортних засобів, на газовому паливному працює тільки один автобус. Про переобладнання інших автомобілів на цей вид пального не йдеся, бо це вимагає великих затрат.

Ось на подвір'ї стоять два автомобілі і мікроавтобус. Причина їхніх простоїв не відсутність палива, хоча його немає, а відсутність запасних частин, які ми самі розшукуємо на автомобільних базарах.

Із запчастинами у нас проблема. Не вистачає й інструментів. Та що там про інструменти говорити, коли до цього часу на всю господарську частину працював тільки один газозварювальник — Володимир Андrusiak. Це завдяки його зусиллям у нас появився ще один газозварювальник, який обслуговує наші автомобілі. Звичайно, це не всі недоліки нашої роботи, але я зуникався лише на основних.

Мені здається, що було б доречно поповнити гаражну службу спеціалістами тих професій, яких не вистачає. Це б дало змогу підвищити якісний рівень виконуваних робіт, що в кінцевому результаті, позначилося б на працевлаштнітії нашого колективу.

Іван Долинський.

Кримінальна хроніка

Поцупили на мільйон разом із... зубною щіткою

У студентській профкоміадійшла заява від студенток фізико-математичного факультету, які проживають в одній із кімнат гуртожитку N5. В ній йдеться про викрадення особистих речей вартістю в мільйон карбованців. Як з'ясувалося, у вхідних дверях до житлового блоку — відсутній замок. Злодіям нічого не залишалося, як виламати двері однієї з кімнат і без зайвих перешкод поцупити студентські речі, документи, гроші. Ухитилися забрати навіть мило і зубну щітку. Міліція прибула на місце крадіжки аж ... через п'ять годин. А відтак з'явився участковий інспектор, який поспівчував дівчатам, але нічим не зарадив.

(Ві. інф.)

Серед рекетирів — студент?

Нарядом патрульно-постової служби міліції Яремчанського відділу внутрішніх справ затримано автомашину ВАЗ-21013, якою керував водій Р., 1960 року народження. З ним були мешканець міста Луцька переодягнений у форму армійського майора і мешканець міста Яремча С., 1973 року народження, робітник Яремчанського лісокомбінату, також студент 1-го курсу Київського державного університету Д., 1974 року народження. Як з'ясувалося, 7 вересня в 00 годин 30 хвилин у місті на вул. Свободи четверо злочинців, двоє з яких знаходилися у формі армійських офіцерів, на автомашині ВАЗ зупинили автомашину ЗІЛ під керуванням водія колгоспу «Союз» Знаменського району Кіровоградської області К., побили його і забрали гроші в сумі 150 тисяч карбованців. Ведеться слідство.

Жертва грабіжника — спортсмен

Це трапилося у міському парку ім. Т. Шевченка 11 вересня о 15 годині 30 хвилин. Невідомий відібрав 90 тисяч карбованців та годинник у 52-річного завідувача кафедри фізкультури одного із учбових закладів міста. Злочинець розшукується.

(За повідомленнями УВС)

№ 5 (9)
жовтень '93

Перший раз — в перший клас

Розцвів фартушками вересень

Здавалося, лих весна дарує нам квіти, цвітіння садів, та ні! Якщо ви побуваєте на святі першого уроку, то неодмінно зустрінетесь з її поверненням. Весна серед осені — то сотні веселих щасливих фартушків, що сяють близнюю, іби розцвітають на школиних подвір'ях наших міст і сіл.

Саме сьогодні для сусідської дівчинки Злати пролунає перший шкільний дзвоник. Відсвятодні для неї починається нове життя — школи. На ній сині платтячко з мереживним комірцем і біленький фартузок. На кучерявій голівці пишний бантик, а в руках чудовий барвиштій букет квітів. Помічаю, що вона хвілюється і миттю згадує себе. Звичайно, хвілювалася і я. Ще б пак! Перший раз у перший клас! Бігала мама, щось весь час

примовляючи, бабуся дивилася на мене очима, налитими слізами радості, метушився дідуся... Може, цей день тому такий хвилюючий, що буває лише один раз у житті кожної людини?

І віднині дівчинка не просто Злата, а Кушлик... Її шанобливо називатимуть по прізвищу.

Тож хай для тебе, дівчинко, і для сотні таких як ти дівчаток і хлопчиків шкільне життя буде щасливим!

Хай стеляться вам, любі, сонячні дороги у широкий світ знань, умінь, праці і звершень!

*Віха Сакура.
Учениця 6-А класу
Івано-Франківської СШ № 21.*

Марійка Підгірянка

Осінь

Прийшла осінь люба, мила
Дітям на потіху
Груші всі позолотила
У годину тиху.
Ще червону фарбу мала
Осені мальовничка
Яблучка намалювала
На обидва личка.
Як на сливи позирала;
Знала, що робити:
Усі сливи завивала
В сині оксамити.
І куди лише не ходила
У годину тиху.
Весь садочок прикрасила
Дітям на потіху.

Мати

Хто тебе так щиро любить,
І вбирає, і голубить,
І кладе у постіль спати?
Мати.

Хто стеріг тебе від злого,
Відмовляв собі усього,
Щоб тобі віддати?
Мати.

Хто тебе заяв за руку
І до школи на науку
Вів, щоб розуму навчати?
Мати.

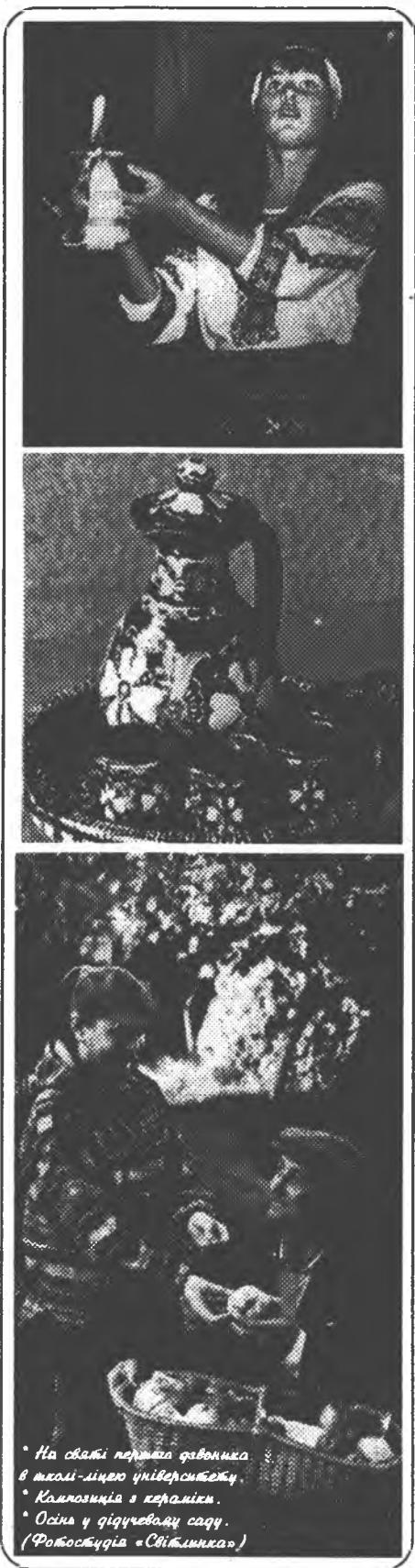
Нові видання

Вчителька і поетеса

Минула тридцята річниця смерті Марійки Підгірянки. Управління народної освіти, Інститут удосконалення вчителів, психолого педагогічний центр «Національна школа» та редакція калуської газети «Дзвони Підгір'я» спільними зусиллями дали життя збірникові «Марійка Підгірянка». Образки до портрета вчительки і поетеси. (Автор Василь Слезінський).

Довідатися про життя і творчість письменниці, про її перебування на Гуцульщині, Коломийщині, Тлумаччині, Львівщині, Буковині, Закарпатті можна з відповідних розділів збірника, що стане в пригоді вчителям і краєзнавцям, дітям і батькам.

Фотографії і листи, спогади та рецензії, а також маловідомі твори М. Підгірянки, передруковані з галицьких часописів 20-30-х років, вдало проектиують світлий образ письменниці на сповнені протиріч і проблем сучасні дні.

• На скелі перед хатою фавники
в шоломах-шапках університетських.
• Композиція з кераміки.
• Осінь у дідучевому саду.
(Фотостудія «Світлинка»)

50 років тому

Війна не милувала юних (Про наших ровесників)

Можливо, зустріч колишніх учнів Калуської торговельної школи була б пічим особливим не примітна, якби на неї не були запрошенні рідні тих, які загинули від рук німецьких окупантів.

Це ж сталося третього листопада 1943 року в місті Калуші? За які гріхи було розстріляно одинадцять п'яtnацятирічних учнів цієї школи? Десятки нез'ясованих «ому» і «за що» хвилювали рідних загиблих і очевидців тих подій. Та чим більше літ проходило, тим менше надій залишалось на встановлення істини цієї трагічної події.

Як вважає колишній вихователь школи Степан Чекалюк, найбільш точну і повну картину тієї жахливої днини подає Василь Ященко у книзі «Під брунатним чоботом», яка видана в канадському місті Торонто.

Автор пише, що причиною загибелі підлітків став чийсь донос в

гестапо на працівника відділу харчового і сільського господарства, члена ОУН, українця за походженням. Він переховував за місцем праці деякі документи організації, бо надіявся, що тут їх ніхто не знайде, але після донесу вони були вилучені й серед них, напевно, були прізвища учнів, які допомагали підпільнікам у зборі інформації.

Ось така сумна доля спіткала наших юних патріотів.

На місці розстрілу, на площі Героїв, була відправлена панахида, покладені вінки і живі квіти. Пам'ять не знає забуття, вона залишається в людях та їхніх вчинках.

*Андрійко Сакулич.
Учень 7-А класу.*

Більші птахи із сталевим відблиском крил здійняються в голубу далечину і вважають курс на Америку. Що чекало нас в далекій країні? Адже там все не так як у нас. Донедавна вважалось, що все погано, хоч кожен мріяв туди попасті. Там цілий рік сонце і привітне небо, там за кожним кварталом стоїть ковбой і готовий вам пояснити, що в Техасі все з префіксом «най». Найбільший штат, найбільші пляжі, найвищі нафтovі вежі. Тут проживають представники 73 національностей. Релігії найрізноманітніші. І всі, — від бабистів до мусульман, живуть мирно. Такий для

набрав собі «команду» в Америку по блату. Абсурд! Учнів для поїздки вибирали класні керівники. Я, наприклад, попав в американську групу завдяки КВК. Якраз перед тим ми виграли першість області. З нашої команди КВК в Америку поїхали Петро Федорук, Володимир Кисіль, Наталка Яценюк. Всі інші — медалісти або активісти шкільного життя. Що підібр був не випадковий свідчить і той факт, що всі члени делегації нині студенти, більшість — Прикарпатського університету. Для багатьох поїздка стала своєрідним поштовхом у виборі майбутньої професії. Зараз ще

Там кожен дорожить батьківчиною, центром і часом

нас незнайомий Техас...

Ось ми вже пролітаємо над ним. Правильніше, над одною із його перлин — Далласом. Так, саме над тим Далласом, де було вбито президента Дж. Кеннеді. Бойнг нечутно торкнувся землі, і враз всі відчули — ось та мить зустрічі з невідомим.

Все закружляло, наче в швидкому танку, чи в листопадовій заметлі. Знайомства, зустрічі, вітання, знайомі обличчя і ще більш знайомі, слова радості, музика, ритми танцю — і все це було в п'яному настрої теплоти зустрічей і пізнання несподіваного.

А далі все відбувалося ще стрімкіше, ще динамічніше. Спочатку було знайомство зі школою — простою і зовсім не спеціалізованою. Розкомплексованість вчителів та учнів, які, як не дивно, вчаться майже як ми, але тільки майже. Скрізь чистота і порядок, а головне — відсутність того бар'єру, який так часто існує між вчителями та вихованцями у нас.

Ми пильно придивлялись до американської школи, бо це нас найбільше цікавило, адже у нашій делегації — 10 учнів, а нині випускників школи ліцею Прикарпатського університету імені В. Стефаника. Багато ходило різних чуток навколо цієї поїздки. Казали навіть, що директор школи пан Петро Сусак

більше усвідомили — без знання іноземних мов, особливо англійської, досить важко прижитися в діловому світі. І кожен задумався над цим. В свою чергу наші американські друзі з Гарлендської школи заохотились до вивчення української мови.

Що ми побачили в Америці?

За тиждень ми побували в телефонній компанії, на родео, в місті, що зветься Париж, відвідали різноманітні американські розваги. І в усному відчувається хазяйновита рука, яка піклується про все, а часто й справедливо карає. Жили на квартирах в учнів, які в січні побували в нас. З дружились зі своїми ровесниками і зараз листуємося.

Ми відчули, що в Америці від малого до великого, кожен береже навіть центр, бо не легко він їм дается. Не марнє ні хвилини, а працює, щоб заробити, бо в Америці за все треба платити і не мало. А ще там найбільше дорожать своєю країною. Навчальний день у вузах і школах починається із державного гімну та підняття прапора. Для нас це незвично, хоч ми не менші патріоти своєї України.

Марас Куримчук.

*Випускник школи-ліцею чиєврснебу,
сбучені 1-го курсу, гр. СР-1.*

Музей освіти

Експонат з далекої Австралії

Восени 1991 року в нашему вузі гостювала група вчителів з Австралії. Вони відвідали музей освіти Прикарпаття, докладно цікавилися історією школництва на Західній Україні. Залишили запис у Книзі відвідувачів. А нещодавно у музеї надійшов подарунок — «Буквар», виданий в Австралії. Його підготувала відома культурно-освітня діячка Марія Дейко. «Буквар» написано для українських дітей

недільних шкіл. А прислала його паня Леся Пукальська, вчителька української школи з Квенбеня. Подарунок зайняв почесне місце серед експонатів розділу «Вчительська еміграція з Прикарпаття».

*Надія Сбринацюк.
Сбученіка філологічного факультету.*

Весела перерва

Подовшала історія

— Чому це в тебе з історії трійка? Коли я вчився, — каже дідусь, — у мене з історії були самі п'ятирки.

— Так тоді ж історія була коротша, — відповів онук.

Коли виправиш?

— Сину, коли ж ти двійку виправиш?

— Та ніяк учитель журналу в класі не залишає... От тільки залишиш — так і виправлю.

Знає арифметику

Батько переглядає щоденник сина і розpacливо хитає головою:

— Четвертий день ти, лобураю, приносиш по одиці! Коли ти вже порадуєш мене п'ятиркою?

— Ше один день, тату, і буде п'ять.

Хто лінівий

Батько повернувся із школних зборів і, звертаючись до сина, запитав:

— Ти не знаєш, випадково, хто у вашому класі найлінівий?

— Ні, тату, не знаю, — відповів син.

— Не знаєш?! А може, тоді ти скажеш, хто у вас у класі сидить, склавши руки, коли всі учні розв'язують задачі?

— А-а! — мовив син. — Ти б так запитав одразу, це ж наша вчителька.

Пізно

Мала Оленка мамі:

— Мамо, забери мене сьогодні з дитсадка раніше.

— Мама: — А хіба я тебе піано забираю?

Оленка: — Авжеш. Як тільки настає зима, ти чомусь за мною приходиш вночі.

Зібрала

Надія Сбринацюк.

Дзвоніть, пишіть, заходьте: м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 2-й поверх, каб. 209, 209а, тел.: 9-64-41, 9-64-13;

Редакція газети «Alpa Mater». Відповідальні за випуск Мирослава Крицгалович.

Макет і оформлення Івана Фущега. Фотографії Василя Джечки та учня школи-ліцею Євгеніка Городця.